

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Βενιζέλου 64
Τ.Κ. : 546 31, ΘΕΣ/ΝΙΚΗ
Τηλ. : 2310-221726
Φαξ : 2310-265468
Ιστοσελίδα : www.geotee-kma.gr
E-mail : geotekma@otenet.gr
Πληροφορίες : Ν. Γαβαλάς

Θεσσαλονίκη: 31-05-2012
Αριθμ. πρωτ: 159

Προς:

Γραφείο του Αντιπεριφερειάρχη Αγροτικής
Οικονομίας & Κτηνιατρικής
κ. Δημητρίου Ευθυμιάδη
Αλ. Παπαναστασίου 63,
ΤΚ 54453, Θεσσαλονίκη
Email: d.efthimiadis@pkm.gov.gr

Κοιν.:

Ως Πίνακας Διανομής

Θέμα: «Τοποθέτηση σχετικά με το υπό δημόσια διαβούλευση σχέδιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης – Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων»

Τα «καλάθια» των αγροτικών προϊόντων είναι ένας δοκιμασμένος σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες θεσμός που έχει ως σκοπό το στρατηγικό σχεδιασμό της προώθησης του εμπορίου των ποιοτικών τοπικών αγροτικών προϊόντων. Συνεπώς, δεν μπορεί να περιλαμβάνει ούτε το σύνολο των προϊόντων που παράγονται σε μία περιοχή, αλλά ούτε και το σύνολο των πολιτικών για την αγροτική ανάπτυξη της περιοχής αυτής. Εξάλλου, για την κατάρτιση ενός Επιχειρησιακού Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας θα έπρεπε να προϋπάρχει ένα «Εθνικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης». Η έλλειψη οικονομικής, δημοσιονομικής και πολιτικής ένωσης, μεταξύ των χωρών της ΕΕ, καθιστά αδήριτη ανάγκη τη χάραξη ενός Εθνικού Αγροτικού Σχεδιασμού, παράλληλου με την Κοινή Αγροτική Πολιτική της ΕΕ, στον οποίο θα πρέπει να υπαχθεί οποιοσδήποτε περιφερειακός σχεδιασμός. Η Ελλάδα ως ενιαίος πολιτικός, οικονομικός και καταναλωτικός χώρος με ενιαίους κανόνες και νομοθεσία (εθνική και ευρωπαϊκή) θα έπρεπε πρώτα να καθορίσει τους άξονες ενός εθνικού σχεδίου που ως κύριο σκοπό θα έχει τη μείωση του σημαντικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου των αγροτικών προϊόντων. Στα πλαίσια αυτής της εθνικής στρατηγικής για την προώθηση των εξαγωγών και την απόκτηση αυτάρκειας σε κρίσιμα

για τη διατροφή μας προϊόντα θα έπρεπε να καθοριστούν προτεραιότητες ανά αιρετή Περιφέρεια με βάση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του κάθε παραγωγικού κλάδου σε κάθε περιοχή. Στη συνέχεια, οι προτεραιότητες αυτές θα έπρεπε να ενσωματωθούν στα περιφερειακά επιχειρησιακά σχέδια. Δυστυχώς, η μη εφαρμογή ενός κεντρικού εθνικού σχεδιασμού μειώνει την αποτελεσματικότητα των σχεδιασμένων περιφερειακών πολιτικών για τη μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου των αγροτικών προϊόντων και για την έξοδο της χώρας από την πρωτόγνωρη οικονομική κρίση.

Έχοντας υπόψη τις ανωτέρω διαπιστώσεις, σας γνωστοποιούμε τις παρακάτω γενικές και ειδικές θέσεις - επισημάνσεις του Περιφερειακού Παραρτήματος Κεντρικής Μακεδονίας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας σχετικά με το υπό δημόσια διαβούλευση σχέδιο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων»:

1. Τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν, παρά την προσπάθεια που καταβλήθηκε, παρουσιάζουν μια σημαντική χρονολογική ασυνέχεια μεταξύ των περιγραφόμενων παραγωγικών κλάδων και μια χρονολογική υστέρηση σε σχέση με το σήμερα, καθώς κοινή βάση για το «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων» αποτελεί το έτος 2007. Τα τελευταία πέντε χρόνια, όμως, παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές στα δεδομένα της πρωτογενούς παραγωγής που οφείλονται τόσο στις συνέπειες της αποδέσμευσης της ενιαίας ενίσχυσης από την παραγωγή, όσο και στην οικονομική κρίση. Η παγκόσμια (από το 2008) και η εθνική (από το 2009) οικονομική κρίση επηρέασαν με αμφίσημο τρόπο και μέσα από μια περίπλοκη διαδικασία την αγροτική οικονομία. Κύριο χαρακτηριστικό αυτής της αλλαγής είναι η απόκτηση μεγαλύτερης εξωστρέφειας (αύξηση των εξαγωγών) και η στροφή προς την ανταγωνιστικότητα, όπως συνάγεται από το γεγονός ότι η παραγωγή του πρωτογενούς τομέα (περιλαμβανομένης της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της δασοπονίας) με όρους ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σε σταθερές τιμές (2000), όχι μόνο δε μειώθηκε κατά τη διάρκεια της ύφεσης, αλλά αυξήθηκε αισθητά τόσο κατά το 2009 (από 6,188 σε 6,865 δις €) όσο και κατά το 2010 (από 6,865 δις € σε 7,793 δις €). Παρότι, τα ελληνικά στατιστικά στοιχεία δε φημίζονται για την ποιότητα και την ακρίβειά τους, γεγονός φυσιολογικό για μια χώρα που δεν έχει συνηθίσει να

οργανώνει το παρόν της και να σχεδιάζει για το μέλλον της, η εφαρμογή της ΚΑΠ τα τελευταία χρόνια, μας έχει εφοδιάσει με πιο αξιόπιστα εργαλεία παραγωγής δεδομένων. Συγκεκριμένα, για την παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης στον αγροτικό χώρο της Κεντρικής Μακεδονίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο τα δεδομένα του γεωγραφικού συστήματος πληροφοριών του ΟΣΔΕ 2011 που διαθέτει ο ΟΠΕΚΕΠΕ, όσο και του Αμπελουργικού – Ελαιοκομικού Μητρώου, αλλά και του Μητρώου Βοοειδών.

2. Η παράθεση των στοιχείων δεν είναι ομοιόμορφη και ισοβαρής μεταξύ των διαφορετικών κλάδων παραγωγής, ενώ κάποιες φορές παρατίθενται στοιχεία που δεν είναι απαραίτητα, γεγονός που μεγαλώνει αδικαιολόγητα το κείμενο κουράζοντας τον αναγνώστη. Για παράδειγμα υπάρχουν δύο και μισή (2,5) σελίδες για τα εσπεριδοειδή, τα οποία ουσιαστικά δεν καλλιεργούνται στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (με εξαίρεση λίγα στρέμματα στην Χαλκιδική) και δεν υπάρχει ούτε μισή σελίδα για το ακτινίδιο που καλλιεργείται σε μία έκταση 40.000 περίπου στρεμμάτων και αποτελεί ένα από τα κύρια εξαγωγίμα νωπά φρούτα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Επίσης, παρατίθενται τέσσερις (4) σελίδες για την ανάλυση του εμπορίου του ελαιολάδου, όταν στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας παράγονται περίπου 6.000 τόνοι ελαιολάδου (δηλ. μόλις το 1,5 % της ελληνικής παραγωγής) και μία (1) μόνο σελίδα για το εμπόριο της βρώσιμης ελιάς, όταν στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας παράγονται περίπου 80.000 τόνοι βρώσιμης ελιάς (δηλ. περίπου το 75% της ελληνικής παραγωγής).
3. Δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία για:
  - i. Τα αγγούρια και τα καρπούζια της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας που έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό.
  - ii. Τις θερμοκηπιακές καλλιέργειες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
  - iii. Τις ανθοκομικές καλλιέργειες και τα χριστουγεννιάτικα έλατα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
  - iv. Τα αρωματικά – φαρμακευτικά φυτά της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
  - v. Τα κτηνοτροφικά φυτά της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

- vi. Το παγκόσμιο εμπόριο, τις εξαγωγές, τις εισαγωγές και την αυτάρκεια για τα αλιεύματα, για τα προϊόντα υδατοκαλλιέργειας και για την πτηνοτροφία.
4. Τα κεφάλαια της αξιολόγησης των προβλημάτων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, της SWOT ανάλυσης, των προοπτικών του αγροτικού τομέα, των στόχων και της στρατηγικής αγροτικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, καθώς και το προτεινόμενο σχέδιο αναδιάρθρωσης των κλάδων παραγωγής της Περιφέρειας, όπως παρατίθενται, αποτελούν αναπαραγωγή από γενικόλογα κείμενα επί παντός θέματος της αγροτικής παραγωγής που έχουν καταγραφεί και σε προγενέστερες σχετικές μελέτες και κατ' αυτόν τον τρόπο δεν προσφέρουν στην προώθηση της εμπορίας των αγροτικών προϊόντων του «καλαθιού», αλλά μάλλον αποπροσανατολίζουν και κουράζουν τον αναγνώστη.
5. Ο πυρήνας και το ουσιωδέστερο τμήμα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων» της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας είναι το κεφάλαιο 5.1.2 «Σχέδιο Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας» το οποίο αποτελείται από δεκαέξι (16) σελίδες (από ένα σύνολο 281 σελίδων). Η πιο σημαντική δράση για την προώθηση των προϊόντων του καλαθιού είναι η Αγροδιατροφική Σύμπραξη, για την αποτελεσματική εφαρμογή της οποίας, όμως, θα έπρεπε να περιορισθεί ο αριθμός των προϊόντων που περιλαμβάνονται στο «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων» σε λιγότερα από τριάντα (30), ενώ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αφορά στο σύνολο των προϊόντων που παράγονται στην Κεντρική Μακεδονία. Στα τριάντα (30) προϊόντα θα πρέπει να συμπεριληφθούν όλα όσα έχουν πιστοποιηθεί ως ΠΟΠ, ΠΓΕ ή ΕΠΙΠ, όσα έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό και όσα από τα καινοτόμα προϊόντα έχουν αποδεδειγμένα θετική προοπτική.
6. Στην κατηγορία «Προϊόντα τα οποία χαρακτηρίζονται από ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ» (σελ. 228) και σύμφωνα με την παράθεση των δεδομένων στο κεφάλαιο 3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων» της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, θα πρέπει να προστεθούν / μεταφερθούν το σκληρό σιτάρι, το ρύζι, τα καρπούζια, τα αγγούρια, τα αχλάδια, τα δαμάσκηνα, τα γαλακτοκομικά προϊόντα, τα μύδια και ο ερυθρός τόνος.

7. Στην κατηγορία «Προϊόντα που ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΟΥΝ ΤΗΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ» (σελ. 228) θα πρέπει να προστεθούν η Μουντοβίνα Αρναίας (τσιπούρο από απόσταξη υποπροϊόντων κηροποιείας), το κατσικίσιο τυρί Χαλκιδικής (έχει ετοιμαστεί φάκελος υποβολής για ΠΓΕ), το αγουρέλαιο Χαλκιδικής (εκκρεμεί για δημοσίευση στις Βρυξέλλες ο φάκελος για ΠΟΠ), τα χριστουγεννιάτικα έλατα Ταξιάρχη (αποτελούν το 60% της ελληνικής παραγωγής χριστουγεννιάτικων ελάτων) και η Αλίπαστη Λιπαριά Βόλβης.
8. Στην κατηγορία «Προϊόντα που ΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΤΗΝ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ (τόσο της περιοχής, όσο και ολόκληρης της χώρας)» θα μπορούσαν να προστεθούν τα ζαχαρότευτλα και τα φιστίκια (με κέλυφος).
9. Στα κεφάλαια 5.1.2.7 και 5.1.2.12.Α γίνεται λόγος για τη δημιουργία μίας υπηρεσίας υποστήριξης του αγρότη και για τη δημιουργία ενός οργάνου της ΠΚΜ το οποίο θα είναι πηγή αμφίδρομης πληροφόρησης μεταξύ του αγροτικού πληθυσμού και των πολιτικών προϊσταμένων με σκοπό την καλύτερη και έγκαιρη λήψη αποφάσεων αντίστοιχα. Το γεγονός ότι η Γενική Δ/ση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας είναι η πολυπληθέστερη υπηρεσία της Περιφέρειας, ενώ και οι υπάλληλοί της διαθέτουν το μεγαλύτερο ποσοστό μεταπτυχιακής εξειδίκευσης σε σύγκριση με τις υπόλοιπες υπηρεσίες, καθιστά αδιανόητες και μη κατανοητές τις ανωτέρω προτάσεις, εκτός εάν υπονοείται η επαναλειτουργία των Γεωργικών Εφαρμογών στις Δ/σεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων, γεγονός που αποτελεί πάγια θέση του Επιμελητηρίου μας. Θα πρέπει, επίσης, να διευκρινισθούν οι έννοιες «Παρατηρητήριο βιωσιμότητας αγροτικών εκμεταλλεύσεων», «Θερμοκοιτίδα νέων παραγωγών» και «Φορέας παροχής πρώτων συμβουλών στη γεωργία».
10. Αναφέρεται τόσο στην εισαγωγή όσο και στην διαμόρφωση του καλλιεργητικού σχεδίου ότι: «Μετά την οριστική ολοκλήρωση της διαδικασίας διαβούλευσης, που θα προσδιορίσει τα επιλεγμένα προϊόντα, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, θα προχωρήσει στη διαμόρφωση του καλλιεργητικού σχεδίου της, όπου θα αποσαφηνίζονται οι ποσότητες των καλλιεργούμενων προϊόντων ανά Περιφερειακή Ενότητα...». Πιστεύουμε ότι η διαδικασία

διαβούλευσης έπρεπε ήδη να περιλαμβάνει στόχευση σε συγκεκριμένα προϊόντα τόσο συνολικά όσο και ανά Περιφερειακή Ενότητα. Αντίθετα, το συγκεκριμένο σχέδιο παραμένει στα όρια μιας γενικής καταγραφής και περιγραφής υφιστάμενων και εν δυνάμει καλλιεργειών, με συνεχή αναφορά σε αύξηση των εκτάσεων για όλα σχεδόν τα είδη ή ομάδες ειδών (εκτός από ορισμένα όπως τα χειμερινά σιτηρά, ο καπνός ή τα τεύτλα που ήδη χαρακτηρίζονται από πτωτική τάση), χωρίς να προσδιορίζεται, όμως, η προέλευση των υπό αύξηση εκτάσεων.

11. Όσον αφορά στα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά προτείνεται η προώθηση καλλιεργειών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών με παράλληλη αξιοποίηση της αυτοφυούς χλωρίδας, ώστε να προκύψουν προϊόντα γεωγραφικής ένδειξης.. Συγκεκριμένα, προτείνεται η συλλογή, συστηματική ταξινόμηση και γενετική ταυτοποίηση αυτοφυών πληθυσμών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών από τους διάφορους οικοτόπους της Κεντρικής Μακεδονίας με παράλληλη χαρτογράφησή τους ώστε να δημιουργηθεί μια τράπεζα γενετικού υλικού. Στη συνέχεια, θα ακολουθήσει ποιοτικός και ποσοτικός προσδιορισμός των συστατικών των αιθέριων ελαίων. Με βάση τα αποτελέσματα των αναλύσεων, θα ακολουθήσει αναπαραγωγή με ιστοκαλλιέργεια των επιλεγμένων γενοτύπων, καθώς και αναπαραγωγή με μοσχεύματα και διατήρηση μητρικών φυτειών. Τέλος, θα εγκατασταθούν πιλοτικές φυτείες σε περιοχές με ποικίλες εδαφοκλιματικές συνθήκες, που καλύπτουν το εύρος της Περιφέρειας. Ήδη, στο Ν. Κιλκίς έχει γίνει σε μικρή έκταση και σε διάφορες περιοχές καλλιέργεια διαφορετικών γενοτύπων αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών. Πέρα από την καλλιέργεια ρίγανης που ανθεί στο νομό από το 1995, η προσπάθεια εγκατάστασης διαφόρων ειδών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών από την εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με την επωνυμία «ΜΥΡΕΨΟΣ» (όπου συμμετέχουν γεωπόνοι από τη Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρική της Π.Ε Κιλκίς αλλά και καλλιεργητών) είχε εκπληκτικά αποτελέσματα. Ενδεικτικά, αναφέρουμε την απόδοση σε αιθέριο έλαιο ενός ελληνικού κλώνου λεβάντας του είδους *Lavandula angustifolia* που έφτασε φέτος στο 6%, μια από τις υψηλότερες αποδόσεις αιθέριου ελαίου λεβάντας που έχουν καταγραφεί βιβλιογραφικά, όταν στην Γαλλία η μέση απόδοση κυμαίνεται στο 3-3,5%.

12. Σημαντικές παρεμβάσεις που πρέπει να προγραμματιστούν για να αναπτυχθεί περαιτέρω και να διασφαλισθεί η επιτυχημένη εξαγωγική πορεία των «Πράσινων Ελιών Χαλκιδικής» (προϊόν ΠΟΠ) είναι: α) η δημιουργία εργοστασίου(ων) επεξεργασίας των υγρών αποβλήτων από τις ογδόντα (80) μονάδες επεξεργασίας της ελιάς και β) η υλοποίηση των μικρών ή μεγάλων έργων που θα εκμεταλλευτούν την επιφανειακή απορροή του νερού των ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων (βροχή, χιόνι κ.α.) με στόχο τον εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφοριών ώστε να εξασφαλισθεί η ομαλή λειτουργία των γεωτρήσεων.
13. Γενικότερα, η πολιτική σχετικά με τη διαχείριση των υπόγειων νερών απουσιάζει από το κείμενο της διαβούλευσης παρότι γίνονται κάποιες αναφορές (σελ. 214 Υποβάθμιση εδάφους – υδατικών πόρων). Η υποβάθμιση της ποιότητας δεν γίνεται μόνο με τη χρήση αζωτούχων λιπασμάτων (και όχι νιτρικών, όπως λανθασμένα αναφέρεται στο κείμενο), και σε καμία περίπτωση δεν είναι αυτός ο μηχανισμός ο οποίος οδηγεί σε υφαλμύρωση (όπως επίσης λανθασμένα αναφέρεται). Την επιβάρυνση στον υδροφορέα την επιφέρουν οι ανεξέλεγκτες αντλήσεις από χιλιάδες παράνομα ανορυχθείσες γεωτρήσεις, καθώς και η μη συμμόρφωση των αγροτών στις οδηγίες των Γεωπόνων για εναλλακτικούς τρόπους άρδευσης εξοικονόμησης νερού. Πρέπει να υπάρξει κεντρικός σχεδιασμός όσον αφορά τα δίκτυα άρδευσης, στηριζόμενος στα περιοριστικά μέτρα που υπάρχουν για κάθε Περιφερειακή Ενότητα καθώς και στην άμεση καταγραφή ΟΛΩΝ των σημείων άντλησης νερού που χρησιμοποιείται σε όλες τις δραστηριότητες (αγροτική, βιομηχανική, ύδρευση).
14. Όσον αφορά στη ζωική παραγωγή, αυτή χαρακτηρίζεται από τη σημαντική έλλειψη αυτάρκειας στον τομέα του κρέατος και του αγελαδινού γάλακτος και την υψηλή εγχώρια ζήτηση για τα ελληνικά προϊόντα, την οποία εκμεταλλεύονται αδίστακτοι έμποροι για να προχωρήσουν σε «ελληνοποιήσεις» εισαγόμενων ζώων ζώων ή κρεάτων. Συνεπώς, τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας οφείλουν να είναι κυρίως προς την κατεύθυνση της αντιμετώπισης των προβλημάτων παραγωγής και όχι τόσο προς την κατεύθυνση βελτίωσης της εμπορίας στην οποία στοχεύει το «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων». Στην ανάλυση των προβλημάτων της κτηνοτροφίας –

πτηνοτροφίας που καταγράφονται στο «καλάθι», δεν λαμβάνονται υπόψη πολλά δυσμενή δεδομένα. Για παράδειγμα, δεν μπορεί κανείς να επιδιώκει και να προτείνει αύξηση της γαλακτοπαραγωγού κτηνοτροφίας και της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος αν δεν αυξηθεί, πρώτα, η ποσόστωση της χώρας μας στο αγελαδινό γάλα. Δεν μπορεί να είναι βιώσιμη λύση η επιδίωξη της αύξησης της εκτατικής αιγοπροβατοτροφίας. Αγνωείται παντελώς ότι το μεγάλο πρόβλημα, διεθνώς, της εντατικής χοιροτροφίας και πτηνοτροφίας είναι τα απόβλητά τους, τα οποία στο εξωτερικό μετατρέπονται σε βιοαέριο, κάτι που εδώ δεν θίγεται. Δεν δίνεται μια ικανοποιητική απάντηση πώς θα λυθεί το ακανθώδες πρόβλημα της ανεπάρκειας βοσκοτόπων, της ανεπάρκειας άφθονων και ποιοτικών, χαμηλού κόστους, χονδροειδών και συμπυκνωμένων ζωοτροφών ή της εξάρτησης της κτηνοτροφίας μας από εισαγόμενες και ακριβές ζωοτροφές (σόγια, κρεατάλευρα, ιχθυάλευρα, κλπ). Πώς θα λυθεί το πρόβλημα της εξάρτησής μας από την πανάκριβη εισαγωγή γεννητόρων, γεννητικού υλικού (σπέρμα, ωάρια) όταν οι σταθμοί γενετικής βελτίωσης πρακτικά δε λειτούργησαν ποτέ όπως έπρεπε, ούτε έγινε ποτέ ουσιαστική γενετική βελτίωση του ζωικού κεφαλαίου. Πώς θα βρούμε με χαμηλό κόστος ζώα F1 γενιάς όταν διεθνώς είναι δύσκολο και ακριβό να δημιουργηθούν αγέλες πυρήνες και πατρογονικά σμήνη. Συνεπώς, είναι σημαντικό να καταγραφεί στο «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων» ότι η μη ορθολογική διαχείριση των λιβαδικών εκτάσεων στη χώρα μας έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση με τη συνεχή βόσκηση ή ακόμη και την υποβόσκηση, μην καλύπτοντας τις διατροφικές ανάγκες των αγροτικών ζώων για απευθείας βόσκηση. Η σχετική έλλειψη λειμώνων και βοσκοτόπων στην Κεντρική Μακεδονία που ανεβάζει το κόστος παραγωγής σε σύγκριση με τις βορειότερες ευρωπαϊκές χώρες θα πρέπει να αντιμετωπιστεί: (α) με τη θέσπιση και εφαρμογή κανόνων για την περιοδική βόσκηση, τη λίπανση και τη βελτίωση των βοσκοτόπων με βάση διαχειριστικές μελέτες των Δασαρχείων ή των Δήμων, (β) την παροχή κάθε δυνατού μέτρου (όπως προτεραιότητα στα επενδυτικά Σχέδια Βελτίωσης) και ενημέρωσης στους έλληνες κτηνοτρόφους για την αύξηση των ιδιοπαραγόμενων ζωοτροφών, (γ) τη διανομή στους κτηνοτρόφους της γεωργικής γης που βρίσκεται πλησίον των κτηνοτροφικών τους εγκαταστάσεων για την ιδιοπαραγωγή των ζωοτροφών και (δ) την κατανομή του

ποιοτικού παρακρατήματος στον τομέα των αροτραίων καλλιεργειών της ενιαίας ενίσχυσης (ΟΣΔΕ) και στην πιστοποιημένη καλλιέργεια ζωοτροφών ώστε να δοθεί κίνητρο για την αύξηση των εκτάσεων που προορίζονται για παραγωγή ζωοτροφών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ορθολογική διαχείριση των λιβαδιών, είναι η απογραφή και η ταξινόμηση σε λιβαδικούς τύπους και υποτύπους, ο προσδιορισμός του παραγωγικού τους δυναμικού για την εκτίμηση της βοσκοϊκανότητας και ανάλογα με τη βοσκοφόρτωση να γίνουν προτάσεις για την εποχή και διάρκεια βόσκησης, καθώς και τη μείωση του κόστους διατροφής των αγροτικών ζώων. Σε άλλες χώρες, πολύ καλά αποτελέσματα έχει δώσει η δημιουργία πρότυπων εκτροφών με νέους και μορφωμένους αγρότες, σε συνεργασία με νέους επιστήμονες γεωτεχνικούς, οι οποίοι εφαρμόζουν καινοτόμες πρακτικές στα πλαίσια μεταπτυχιακής έρευνας συνδεδεμένης με την παραγωγή και τα κατά τόπους ΑΕΙ και ΤΕΙ. Πρωταρχικής σημασίας επίσης είναι η ύπαρξη χωροτακτικού σχεδίου για την χωροθέτηση των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων και των χρήσεων γης χωρίς τα οποία δεν μπορούμε να μιλήσουμε για σχεδιασμό και ανάπτυξη της κτηνοτροφίας. Μεγάλη προσοχή όμως απαιτείται στην προσπάθεια δημιουργίας κτηνοτροφικών πάρκων γιατί υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι σοβαρών μεταδοτικών νοσημάτων. Είναι επιτακτικό, επίσης, να εφαρμοσθεί ένα αυστηρό και αποτελεσματικό σύστημα ιχνηλασιμότητας του κρέατος ώστε να αποτραπούν οι παράνομες ελληνοποιήσεις που «κλέβουν» την προστιθέμενη αξία του ποιοτικού ελληνικού κρέατος. Τέλος, το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν, σήμερα, οι κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις είναι η δυσβάστακτη οικονομική επιβάρυνση από την υποχρέωση αντικατάστασης των συμβατικών μη διευθετημένων κλωβών από εμπλουτισμένους – διευθετημένους κλωβούς.

15. Στο κείμενο φαίνεται να υποβαθμίζεται ο τομέας της αλιείας, ο οποίος είναι βασικός αναπτυξιακός πυλώνας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, για τους παρακάτω λόγους:

Α) Μία από τις μεγαλύτερες ιχθυόσκαλες των Βαλκανίων βρίσκεται στην περιοχή.

- Β) Το 20% της εθνικής συλλεκτικής αλιείας διενεργείται στο Θερμαϊκό και στους Κόλπους της Χαλκιδικής, απασχολώντας μεγάλο αριθμό σκαφών παράκτιας και μέσης αλιείας.
- Γ) Το σύνολο σχεδόν της εθνικής παραγωγής μυδιών παράγεται στο Θερμαϊκό Κόλπο, το οποίο εξάγεται κατά 90%.
- Δ) Αλιεύονται προϊόντα αποκλειστικά εξαγωγικού χαρακτήρα π.χ. Ερυθρός Τόνος.
- Ε) Τα εσωτερικά νερά της Περιφέρειας (λίμνες, ποτάμια) αποτελούν σημαντικούς γεωμορφολογικούς σχηματικούς που την χαρακτηρίζουν και της προσδίδουν ιδιαιτερότητα. Υπάρχει σημαντικός αλιευτικός στόλος και προϊόντα υψηλής διατροφικής αξίας, καθώς και καινοτόμες καλλιέργειες (π.χ. σπιρουλίνας), ικανά να συγκρατήσουν τον πληθυσμό στις ακριτικές περιοχές και στην ύπαιθρο.
- ΣΤ) Δεν υπάρχει καμία αναφορά για τον δευτερογενή τομέα μεταποίησης αλιευμάτων παρόλο που πολλές μονάδες μεταποίησης και αποκελυφωτήρια οστράκων βρίσκονται στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, όπως για παράδειγμα η μεγαλύτερη μεταποιητική μονάδα σε εθνικό επίπεδο (κονσερβοποιεία) που βρίσκεται στη ΒΙ.ΠΕ. Κιλκίς.

Επομένως, θα πρέπει να δοθεί έμφαση:

- α) Στην προστασία των υδάτινων οικοσυστημάτων για την διασφάλιση της αλιευτικής παραγωγής και των υδατοκαλλιέργειών.
- β) Στην υποστήριξη της διακίνησης, ταυτοποίησης και εμπορίας των αλιευτικών προϊόντων.
- γ) Στην παροχή κινήτρων για την είσοδο των νέων στον τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

16. Επειδή είναι προφανές ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στους τομείς παραγωγής που η χώρα μας έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα, δηλαδή στην αιγοπροβατοτροφία και ιδίως στην αιγοτροφία, στην αλιεία, στην ιχθυοτροφία, στις οστρακοκαλλιέργειες και στη μελισσοκομία, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το μεγάλο πρόβλημα της έλλειψης ικανού αριθμού εξειδικευμένου σ' αυτούς τους κλάδους επιστημονικού προσωπικού και ταυτόχρονα η μη σωστή αξιοποίηση του υπάρχοντος. Ως λύση προτείνεται η συνεργασία της Περιφέρειας με τα ΑΕΙ και ΤΕΙ για την κατάλληλη διαμόρφωση

των μεταπτυχιακών προγραμμάτων και η προσπάθεια εξεύρεσης πόρων για τη θέσπιση σχετικών υποτροφιών, με ανάλογες δεσμεύσεις.

17. Η αναφορά στον ορυκτό πλούτο, πέραν του ότι είναι περιττή σε σχέση με τον σκοπό του κειμένου, είναι αποσπασματική και ελλιπής (για παράδειγμα δεν αναφέρονται τα κοιτάσματα χρυσού στη Χαλκιδική, ενώ και τα λατομεία, για την εξόρυξη αδρανών, δεν εμφανίζονται μεμονωμένα στην περιοχή της Χαλκιδικής, όπως αναφέρεται στο κείμενο αλλά είναι χωροθετημένα σε όλη την έκταση της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας).

Επιπρόσθετα, για ορισμένα ειδικά στοιχεία, προτείνονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις ως εξής:

α) Στη σελ. 149, καταγράφεται πρώτη (με διαφορά) σε αριθμό χοίρων για το έτος 2007 η Πιερία, ενώ στη σελ. 168 ο αντίστοιχος αριθμός χοίρων για το έτος 2010 αναφέρεται στις Σέρρες και γι' αυτό θα πρέπει να ελεγχθεί η πιθανότητα λάθους.

β) Στη σελ. 184 υπάρχει σημαντικό λάθος στο διάγραμμα για το έτος 2010 καθώς τα μελισσοσμήνη της Χαλκιδικής δεν είναι 18.753 αλλά περίπου 165.000.

γ) Στη σελ. 185, στην προτελευταία παράγραφο, να αντικατασταθεί η πρώτη πρόταση με: «Η θαλάσσια αλιεία στην Κεντρική Μακεδονία συγκεντρώνεται στον παράκτιο θαλάσσιο χώρο στα νότια της περιφέρειας (Θερμαϊκός κόλπος, Τορωναίος Κόλπος, Συγγιτικός Κόλπος και Στρυμονικός Κόλπος)».

δ) Στη σελ. 186 αναφέρονται τα καταφύγια ως ιδιαιτέρων συνθηκών αλιείας, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για τα μικρά λιμάνια της παράκτιας αλιείας.

ε) Στη σελ. 190, να αντικατασταθούν οι θαλάσσιες υδατοκαλλιέργειες της γεωγραφικής περιοχής Χαλκιδικής ως εξής:

ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ

Α) Ιχθυοκαλλιέργεια μεσογειακών ψαριών ●3 μονάδες στον κόλπο Άμπελο Σιθωνίας

●1 μονάδα στη Βουρβουρού Σιθωνίας

●1 μονάδα στο Μαρμάρι Ολυμπιάδος

Β) Οστρακοκαλλιέργεια

• 5 μονάδες μυδοκαλλιέργειας στην
Ολυμπιάδα

Έκταση: 146 στρ.

Δυναμικότητα: 1.529,1tn/έτος

ε) Στη σελ. 191, στην τελευταία παράγραφο, να αντικατασταθεί η απασχόληση με την αλιεία στην ΠΕ Χαλκιδικής σε 1.150 άτομα, ενώ ελλειπή στοιχεία υπάρχουν και για τις άλλες Περιφερειακές Ενότητες εκτός της Χαλκιδικής και θα έπρεπε να ερωτηθούν οι κατά τόπους αρμόδιοι.

στ) Στη σελίδα 277 να προστεθεί και το ΕΠΑΛ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας) στις πηγές χρηματοδότησης.

Καταλήγοντας, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. είναι ο νομοθετημένος σύμβουλος της πολιτείας σε θέματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της υπαίθρου με γνώμονα το σεβασμό και την προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. έχει ως σκοπό τη διεύρυνση και προώθηση της επιστημονικής γνώσης στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας, δασολογίας, αλιείας και της διαχείρισης των ορυκτών και υδατικών πόρων, σε μια προσπάθεια επέμβασης και καθοδήγησης της εξέλιξης στους παραπάνω τομείς. Παράλληλα, ενισχύει κάθε προσπάθεια που προέρχεται από το κράτος, τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα και κάθε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου εφόσον αποβλέπει στην ανάπτυξη του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου του πληθυσμού της υπαίθρου και την καλύτερη χρησιμοποίηση των διατιθέμενων φυσικών πόρων και μέσων.

Επομένως, στους εν δυνάμει φορείς που μπορούν να συμπράξουν για την ίδρυση και λειτουργία της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης σε επίπεδο Περιφέρειας, με τη μορφή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας, είναι και το ΓΕΩΤ.Ε.Ε. παρότι δεν αναφέρεται στο σχέδιο διαβούλευσης.

Το Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας του ΓΕΩΤ.Ε.Ε., εκπληρώνοντας το θεσμικό του ρόλο έχει καταθέσει τεκμηριωμένες προτάσεις κατά το στάδιο της διαβούλευσης όλων των πρόσφατων σχετικών νομοθετημάτων και προτίθεται να σταθεί αρωγός στο έργο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στους ευαίσθητους και κρίσιμους για το μέλλον της χώρας αλλά και της Περιφέρειας, τομείς της πρωτογενούς παραγωγής, της διαχείρισης των φυσικών πόρων και της προστασίας του περιβάλλοντος. Καταθέτοντας τα παραπάνω σαν πρώτα σημεία προβληματισμού και προσανατολισμού της αναπτυξιακής προσπάθειας στον πρωτογενή

τομέα της οικονομίας και θεωρώντας ότι οι παραπάνω παρατηρήσεις θα ληφθούν σοβαρά υπόψη στη διαμόρφωση του τελικού Επιχειρησιακού Σχεδίου για το «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων», δεσμευόμαστε για την εκτενέστερη ανάπτυξή τους και την περαιτέρω ανάλυσή τους, εφόσον κάτι τέτοιο ζητηθεί από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Αναμένουμε τις δικές σας ενέργειες και είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση και συνεργασία.

Με τιμή,
Για τη Διοικούσα Επιτροπή του Παρ/τος
Κεντρικής Μακεδονίας του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.,

Ο Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

Δρ. Αθανάσιος Σαρόπουλος

Μάξιμος Πετρακάκης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

1. κ. Διονύση Ψωμιάδη, Αν. Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας.
2. κ. Απόστολο Τζιτζικώστα, Αντιπεριφερειάρχη Θεσσαλονίκης.
3. κ. Κων/νο Καραπαναγιωτίδη, Αντιπεριφερειάρχη Ημαθίας.
4. κ. Θεόδωρο Θεοδορίδη, Αντιπεριφερειάρχη Πέλλας.
5. κ. Χρήστο Γκουντενούδη, Αντιπεριφερειάρχη Κιλκίς.
6. κα Σοφία Μαυρίδου, Αντιπεριφερειάρχη Πιερίας.
7. κ. Ιωάννη Γιώργο, Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής.
8. Μέλη Δ.Σ. του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
9. Κεντρική Υπηρεσία & Παραρτήματα του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.